KULTUR STYRELSEN

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

STEGE GAMLE PRÆSTEGÅRD

VORDINGBORG KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	08.02.2011 og 04.04.2011
Besigtiget af:	Simon Harboe
Journalnummer:	2011-7.82.07/390-0001
Kommune:	Vordingborg kommune
Adresse:	Dybsbrostræde 1 og Kirkepladsen 1, 4780 Stege
Betegnelse:	Stege Gamle Præstegård
Fredningsår:	1971
Omfang:	*Mnr. 50c: vest-, syd- og østlængen samt muren mod Dybsbrostræde (1697 og senere).* Mnr. 50d: nordlængen mod Dybsbrostræde (1936)*

BYGNINGSBESKRIVELSE

Stege Gamle Præstegård ligger umiddelbart nord for kirken, midt i Stege by.

Præstegården er et énetages, trefløjet og gulkalket anlæg med teglhængte, røde heltage og slanke skorstenspiber i tagryggen. Hovedfløjen vender mod kirkepladsen i syd, vestfløjen mod haven og østfløjen mod Torvestræde. Hertil kommer en fritliggende, nordlig længe, der er bygget ind i den fredede mur mod Dybsbrostræde. Den nordlige længe vil ikke blive beskrevet i det følgende, da Kulturarvsstyrelsen indstiller længen til affredning.

Hovedfløjens sydside, som vender mod kirken, er omsat i grundmur, har traditionelle korspostvinduer og en hoveddør indrammet af en portal i træ. Gårdsiden er dels opført i grundmur, dels i bindingsværk med gennemstukne bjælkehoveder, højt styrterum og ældre vinduer samt et mindre udskud. Den østlige fløj, som vender mod Torvestræde, er opført i bindingsværk og har gennemstukne bjælkehoveder, ældre, opsprossede vinduer og nyere døre. Den vestlige fløj, som vender mod haven, er i bindingsværk, har et udskud mod gården samt nyere, opsprossede vinduer og døre mod haven.

Vestfløjen og den sydlige del af hovedfløjen er indrettet til menighedslokaler med nyere overflader på gulve, vægge og lofter. I vestfløjens udskud mod gården ses gennemstukne bjælkehoveder og ældre bindingsværk. Dertil kommer enkelte ældre fyldingsdøre. I hovedfløjen findes en nyere rumfordeling med et nyere køkken samt nyere overflader på gulve og lofter. I enkelte rum findes der ældre døre og synlige loftsbjælker. Den østlige fløj har bevaret en langsgående skillevæg og traditionelle bræddegulve, flere ældre vinduer og døre samt ældre brystpaneler i et enkelt rum.

Muren mod Dybsbrostræde er opført af røde teglsten. Muren har sort sokkel, gulpudsede, kvadratiske felter mod gaden og en afslutning af røde tagsten.

BYGNINGSHISTORIE

Dele af hovedfløjens bindingsværk og styrterumskonstruktion stammer fra før 1694. I 1774 brændte en del af præstegården, dog ikke hovedfløjen. Præstegården overgik fra kirkelig til privat eje i 1740erne, og fungerede frem til 1870erne som provstebolig. Øst- og vestfløjen stammer sandsynligvis fra sidst i 1700-tallet. I 1854 omsattes hovedfløjens sydside i grundmur og omkring år 1900 omsattes dele af sydfløjens gårdside i grundmur. Fra 1914 til 1954 havde Møns Museum til huse i Præstegården. Hoved-, øst, og vestfløj har siden 1989 tilhørt Sct. Hans Kirkes menighedsråd. Den fritliggende

KILDER

Langgade 1, Stege, Bygningshistorie og registrering af eksisterende forhold, Varmings Tegnestue Aps 1989.
Stege inden for voldene, Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, Møn Kommune, 1981.

MILJØMÆSSIG VÆRDI

Stege Gamle Præstegårds miljømæssige værdi relaterer sig til de tre sammenbyggede fløje, som i samspil med muren, kirken, kirkepladsen og haven er med til at opretholde og sikre et historisk kulturmiljø omkring kirken.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Præstegårdens kulturhistoriske værdi knytter sig til beliggenheden overfor kirken og bygningens størrelse, der fortæller om præstestandens tidligere sociale og økonomiske status. De gennemstukne bjælkehoveder og det meget markant styrterum, som ses i hovedfløjens gårdsides ældre bindingsværk, vidner desuden om fløjens tidligere, praktiske funktioner. I det indre har de ældre bygningsdele kulturhistorisk værdi, herunder hovedfløjens og vestfløjens døre samt den østlige fløjs langsgående skillevæg og brystpaneler.

ARKITEKTONISK VÆRDI

Arkitektonisk fremtræder de tre ældre fløje som et traditionelt gårdanlæg bygget, udbygget og tilbygget over en længere periode. Især hovedfløjens to forskellige udtryk er interessante, idet bindingsværket mod gården med sin store murhøjde og styrterum, uregelmæssige vinduessætning og lille udskud, har et udpræget, funktionelt orienteret udtryk. Mod kirkepladsen fremtræder hovedfløjen med sin grundmuring, sine store regelmæssige vinduer, trukne gesims og statelige, søjleindrammede træportal derimod 'finere' og mere repræsentativ. Den østlige fløj har bevaret et helstøbt, traditionelt udtryk med næsten ubrudte tagflader og ældre, opsprossede vinduer.

Visuelt samles de tre fløje ved hjælp af den gennemgående sortmalede sokkel, de gulkalkede murflader og de stejle, teglhængte tage med de karakteristiske, høje og slanke skorstenspiber.

BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I præstegårdens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til de tre ældre fløjes traditionelle materialeholdning, konstruktionsprincipper og detaljer, herunder de næsten ubrudte tagflader, skorstenspiberne, de kalkede murflader, de gennemtrukne bjælkehoveder, portalen og de ældre opsprossede vinduer.

I præstegårdens indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de tre fløjes traditionelle materialeholdning og ældre bygningsdele i form af døre, dørgreb og brystpaneler. Hertil kommer den østlige fløjs langsgående skillevæg.

ANBEFALINGER

Der anbefales en istandsættelse af hovedfløjens portal.